

Robert Edgerton

Historiador de la ciència i la tecnologia

“Algú nascut el 1880 va viure més canvis que algú del 1980”

Edgerton al seu despatx a l'Imperial College (Londres). HARRY MITCHELL

Errors “Moltes tècniques que surten als llibres d'història no han estat tan importants, i d'altres, com la màquina de cosir, haurien de sortir-hi” **Internet** “Seure davant d'un ordinador no és tan diferent de fer-ho davant d'un televisor o d'anar a la biblioteca”

MARTA BAUSELLS

L'historiador David Edgerton (Montevideo, 1959) és un dels més influents i, alhora, més polèmics del Regne Unit. Catedràtic d'història de la ciència i la tecnologia a l'Imperial College de Londres, al llarg de la seva carrera ha desafiat la concepció tradicional de la història. La tecnologia nova no sempre és la millor, la més espectacular no sempre és la més important històricament, i el món modern no el marca la gran maquinària que surt als llibres d'història, diu en el seu últim llibre, *Innovación y tradición. Historia de la tecnología moderna* (Crítica). Per ironies de la vida, li fem l'entrevista per Skype per problemes amb el vol que l'havia de dur a Barcelona.

La concepció que tenim de 'tecnologia' és errònia?

Sí. Abans es parlava de les *tècniques*, un terme més ampli. Ara s'utilitza el terme de l'anglès *tecnologia*. En principi és l'estudi de totes les tècniques, però en la pràctica s'entén com a *innovació*, el que és nou. El problema és que sí que vol dir innovació però també hauria d'entendre's com totes les coses que fem servir. Confonem una part amb el sistema.

un lloc

Extremadura

Ens equivoquem quan pensem en els invents que han marcat la història dels humans... El condó és més important que l'avió?

És una pregunta que em faig i que faig al lector, no dono una resposta. El meu argument no és que les tècniques més simples, més petites, són més importants que les més grans, sinó que no sabem quines són les tècniques importants de la història o del present. Hi ha gent que pensa que dic que tenim la història de l'elit i de les grans empreses, les forces armades o els països rics, i que falta afegir la història de la tecnologia del poble. No és això.

una pel·lícula

'L'accident', de Joseph Losey (1967)

Aleshores, què és?

El que tenim és una història que es repeteix, creiem que el món canvia cada 50 anys amb noves tècniques. Aquesta història es basa en arguments de la gent que vol promoure certes tècniques –que solen ser grans i relacionades amb l'estat, i fàcilment visualitzables: l'aviació, la televisió, el cine...–. Quan obrim els llibres d'història, llegim els diaris o escoltem els discursos dels polítics, sempre es refereixen a les mateixes tècniques, dues o tres per a cada època. Jo argumento que moltes no han tingut la importància que se'ls dona, i que n'hi ha moltes que ni es consideren.

un llibre

'L'home sense atributs', de Robert Musil

Per exemple?

Un exemple seria el procés Haber-Bosch per fixar el nitrogen, que ha canviat l'agricultura d'una manera increïble. Un altre seria la màquina de cosir, que va canviar enormement la capacitat de produir.

La sensació que vivim un canvi sociotecnològic constant és errònia? Sí. Si comparem aquesta època amb altres períodes de la història recent, no és gens clar que siguem en una època de canvi ràpid. Per exemple, diria que algú nascut el 1880 va veure més canvis al llarg de la seva vida que algú que va néixer el 1980 i ha viscut els canvis dels últims vint anys.

I la sensació que internet ho està accelerant tot?

Internet ens ajuda a fer les coses més fàcilment, però seure davant d'un ordinador no és tan diferent de fer-ho davant d'un televisor –per a la majoria de la gent–, o de ser en una biblioteca seriosa. Tot és més ràpid i fàcil, però no em sembla un canvi tan fonamental, li trec importància.

Si canviéssim tots aquests clics, utilitzaríem millor la tecnologia? Inventaríem coses més útils?

Inventaríem coses més interessants, però també és cert que el món de la invenció té poc a veure amb el que diem com a ciutadans. Les grans empreses no ens fan gaire cas, tenen els seus programes d'investigació. Alhora, els poders públics inverteixen molts diners en un cert tipus d'invenció, i és evident que tothom vol inventar el mateix –biotecnologia, informàtica, i ara tecnologia verda–. És una falta d'originalitat molt greu. Hem d'inventar coses de molts tipus, i investigar molt més les possibilitats, per exemple, d'augmentar la producció de menjar. No cal que tots fem servir biotecnologia, cal obrir els ulls a més possibilitats.

Ha dit que si es compara el que era visible per als consumidors fa cent anys i el que ho és ara, no hi ha molta diferència...

Bé, no hi havia iPhones i tot això, però si la gent tenia suficients diners –i no dic que tothom els tingués–, es podia comprar una rentadora, una cuina, un cotxe... Totes aquestes coses que encara tenim. Existien, però en quantitats menors. Algú em va criticar per dir que els nostres avis havien vist les mateixes pel·lícules que nosaltres, de nens. Però és cert, les pel·lícules de Disney dels anys 30, en color, encara les veuen els nens. Fa molt temps, són 70 anys!

Com és l'experiència fora d'Occident?

La part pobra del món té una experiència molt diferent d'Europa, i ens ho hem de prendre seriosament. S'acostuma a dir que no tenen tecnologia, que vol dir que no han inventat res –i no és cert–. Si s'escriu la història d'aquests països, s'escriu la de quan hi arriben les mateixes tecnologies que surten als nostres llibres d'història. La invenció es concentra als països rics, és cert, però hi ha moltes coses que no s'hi veuen però que sí que existeixen als països pobres. ■